

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Кафедра фізичного виховання та здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту
права та сучасних технологій
Тетяна ВЛАСЮК
_____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність у вищій школі»

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Ступінь вищої освіти доктор філософії

Спеціальність D 2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

Інститут права та сучасних технологій

Київ
2025 рік

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Внукова Ольга Миколаївна, канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я.

Схвалено вченою радою інституту права та сучасних технологій від 13 червня 2025 року, протокол № 13.

Схвалено науково-методичною радою інституту права та сучасних технологій від 13 червня 2025 року, протокол № 9.

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри фізичного виховання та здоров'я Протокол від 20 травня 2025 року № 9.

Завідувач кафедри фізичного виховання та здоров'я _____ Лілія ТОМІЧ
Погоджено:

Гарант ОП кафедри фінансів та бізнес-консалтингу _____ Андрій ЗОЛКОВЕР
(підпис)

«20» 05 2025 р.

1 ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	очна форма здобуття вищої освіти	заочна, дистанційна форма здобуття вищої освіти
Кількість годин / кредитів – 120 / 4	обов'язкова	
Змістові модулі – 1	Рік підготовки:	
Розділи – 1	2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	Семестр	
	3-й	3-й
	Лекції	
	10 год.	2
Загальна кількість тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 3. самостійної роботи – 8.	Практичні	
	22 год.	4
	Семінарські	
	-	-
	Лабораторні	
	-	-
	Індивідуальні	
	-	-
	Самостійна робота	
	88 год.	114
	Індивідуальне науково-дослідне завдання: -	
Вид підсумкового контролю: залік (семестр 3).		

2 АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни складається з такого змістового модуля:
Змістовий модуль 1. Педагогічна майстерність у вищій школі.

Мета курсу полягає у формуванні компетентностей щодо успішного здійснення науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти, вирішення освітніх проблем на основі їх теоретичного осмислення та усвідомлення видів дидактичних і виховних цілей у сфері вищої освіти, планування власної науково-педагогічної діяльності, розвитку педагогічної техніки та педагогічних здібностей.

Результати навчання:

знати: сутність педагогічної діяльності викладача вищої школи, нормативні документи стосовно освітньої діяльності, особливості здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти, поняття, елементи та рівні педагогічної майстерності викладача вищої школи; зовнішню і внутрішню техніку педагога, засоби саморегуляції; структуру і стилі педагогічного спілкування; методiku самовиховання педагога; психолого-педагогічні умови взаємодії між педагогом та студентом;

вміти: організовувати і здійснювати освітній процес у вищій освіті у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення; продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми освітньої діяльності, застосувати методологію педагогічної діяльності; розв'язувати комплексні педагогічні проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності, розробляти структуру та зміст навчального заняття відповідно до дидактичної мети, планувати самостійну роботу та застосовувати основні системи діагностики та оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, ефективно використовувати методи завоювання уваги, принципи педагогічного такту, методи самовиховання; удосконалювати засоби невербальної поведінки; розвивати здібності до педагогічної діяльності; формувати професійну позицію; вдосконалювати професійно-мовленнєву культуру; протидіяти боулінгу в закладах вищої освіти, використовувати передовий педагогічний досвід;

здатен продемонструвати: сучасні методи та інструменти фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, цифрові технології, ресурси та економіко-математичні методи і моделі у педагогічній діяльності; критичне переосмислення розвитку сучасної теорії, методології та практики маркетингу; науково-педагогічну діяльність та управління освітнім процесом на основі сучасних наукових підходів; навички організації та проведення навчальних занять, виховних заходів у закладах вищої освіти з урахуванням психологічного розвитку студентів та особливостей власної особистості; спроможність до засвоєння прогресивних технологій і педагогічних інновацій, вирішення педагогічних задач;

володіти навичками: пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; усно і письмово презентувати та обговорювати результати інноваційних розробок; провадження науково-організаційної діяльності та управління науково-дослідницькими проєктами; педагогічного артистизму та різних стратегій педагогічної взаємодії; формувати власний стиль науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування, а також позитивний педагогічний імідж на основі самопізнання; комунікативного впливу; вести діалогічне педагогічне спілкування, запобігати академічній нечесності; безперервного саморозвитку та самовдосконалення;

самостійно вирішувати: проблеми дослідницького характеру в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень та публікацію їх результатів у профільних фахових вітчизняних і зарубіжних виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних; педагогічні проблеми у професійній діяльності у закладах вищої освіти, використовуючи сучасні психолого-педагогічні технології, методи та засоби навчання, виховання та розвитку особистості.

Програмні результати навчання та компетентності: ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, ЗК 6 Здатність працювати автономно, в команді та відповідати за навчання інших, ФК 2 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, ПРН 7 Застосовувати інноваційні педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

Необхідні передумови - опанування навчальних дисциплін: «Методологія наукових досліджень».

Види навчальних занять: лекція, практичне, консультація.

Методи навчання: вербальні методи (лекції, бесіди, розповіді, пояснення, переконування, дискусії, розмірковування); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування, демонстрації, презентації); прикладні (практичні та індивідуальні завдання (підготовка плану-конспекту навчального заняття), імітаційно-ігрове моделювання); інтерактивні (діалог, мозковий штурм, метод кейсів); методи проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групові дискусії); частково-пошукові (евристичних запитань, творчого пошуку (написання есе)).

Методи контролю: усний (усне опитування, перевірка виконання задач і вправ), письмовий (перевірка індивідуальних завдань), тестовий.

Форми підсумкового контролю: залік (семестр 3).

Засоби діагностики успішності навчання: перелік індивідуальних завдань, питання для поточного контролю, тести, задачі, вправи, питання для підсумкового контролю.

Мова навчання: українська.

3 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми лекції, практичного, лабораторного, семінарського, індивідуального заняття	Кількість годин за формами здобуття вищої освіти:	
		очна	заочна, дистанційна
Змістовий модуль 1. Педагогічна майстерність у вищій школі.			
1	Тема: Педагогічна діяльність викладача вищої школи.	14	
	Лекція 1. Особливості професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.	2	2
	Практичне заняття 1. Соціальне призначення і відповідальність педагога вищої школи.	2	
	Самостійна робота. Сутність педагогічної діяльності викладача та її елементи. Закономірності освітнього процесу у ЗВО.	6	
	Самостійна робота. Виконання індивідуального завдання.	4	
2	Тема: Педагогічна майстерність викладача закладу вищої освіти.	16	
	Лекція 2. Зміст та складові педагогічної майстерності викладача.	2	
	Практичне заняття 2 Педагогічна майстерність в історико-педагогічному вимірі.	2	2
	Практичне заняття 3. Функції педагога у сучасному освітньому процесі у вищій школі.	2	
	Самостійна робота. Структура педагогічної майстерності викладача.	10	

3	Тема: Педагогічна техніка викладача закладу вищої освіти.	14	
	Лекція 3. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності викладача ЗВО.	2	
	Практичне заняття 4. Самовиховання - шлях формування педагогічної майстерності викладача	2	
	Самостійна робота. Зовнішня та внутрішня техніка педагога.	8	
	Самостійна робота. Виконання індивідуального завдання.	2	
4	Тема: Взаємодія викладача та аудиторії.	14	
	Лекція 4. Майстерність педагогічної комунікації	2	
	Практичне заняття 5. Майстерність педагога у керуванні психічним самопочуттям.	2	2
	Самостійна робота. Ораторська майстерність педагога.	10	
5	Тема: Особливості педагогічної взаємодії	18	
	Лекція 5. Технології організації педагогічної взаємодії	2	
	Практичне заняття 6. Стилї педагогічної взаємодії та основні дидактичні методи.	2	
	Практичне заняття 7. Особливості та функції мовленнєвої діяльності педагога	2	
	Самостійна робота. Культура мови педагога.	12	
6	Тема: Імідж педагога вищої школи	16	
	Практичне заняття 8. Педагогічний імідж як інструмент розв'язання викладачем професійних завдань.	2	
	Самостійна робота. Критерії іміджу педагога вищої школи.	14	
7	Тема: Педагогічний артистизм викладача	14	
	Практичне заняття 9. Вивчення передового педагогічного досвіду – шлях до майстерності викладача.	2	
	Самостійна робота. Основи педагогічного артистизму.	12	
8	Тема: Академічна доброчесність в науково-педагогічній діяльності.	14	
	Практичне заняття 10. Академічна культура й академічна доброчесність у вищій школі.	4	2
	Самостійна робота. Педагогічна компетентність викладача та його доброчесність.	8	
	Самостійна робота. Виконання індивідуального завдання.	2	
Разом з дисципліни			120

4 ОЦІНЮВАННЯ

4.1 Розподіл балів з дисципліни, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота*								МК	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
10	10	10	10	10	10	10	10	20	100

4.2 Розподіл балів за видами робіт

Розподіл балів за видами робіт

Види робіт, що оцінюються в балах	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Усього
Робота на практичному занятті	5	5	5	5	10	5	5	5	45
Презентації		5		5		5	5		20
Індивідуальні завдання (підготовка плану-конспекту навчального заняття, есе)	5		5					5	15
Модульний контроль (тестовий)	20								20
Всього з дисципліни									100

4.3 Критерії оцінювання**Поточного контролю:**

Під час практичних занять відбувається обговорення теоретичних положень, нормативних документів, даються відповіді на запитання, вирішуються педагогічні задачі, розглядаються педагогічні ситуації, виконуються вправи тощо. До практичних занять здобувачі вищої освіти мають готуватися завчасно на основі лекційного матеріалу та рекомендованої літератури.

Робота здобувача вищої освіти на практичному занятті оцінюється таким чином:

– 5 балів – аспірант демонструє глибокі знання з теми, основні положення наукових джерел та рекомендованої літератури, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 – аспірант володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, а також практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 – аспірант орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі з теми, але непереконливо відповідає, плутає поняття, проявляє невпевненість; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 – частково володіє навчальним матеріалом, погано знає наукові факти, визначення, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, практичні навички не проявляє;

– 1 – не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час виступів та відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

– 0 – не володіє навчальним матеріалом.

Критеріями оцінювання презентацій є: відповідність представленого матеріалу темі презентації, чітка структурованість матеріалу, стильова єдність слайдів, наявність графічної інформації (схем, ілюстрацій тощо) та гіперпосилань, лаконічність, доступність та науковість тексту, повнота розкриття теми; оптимальний обсяг слайдів (15-20 слайдів); дотриманні вимог естетичного оформлення роботи і орфографічного стандарту. 5 балів за презентацію отримує здобувач вищої освіти, якщо критерії представлено в повному об'ємі, 4-3 – не в повному, 2-1 – частково.

Індивідуальні завдання охоплюють підготовку конспекту навчального заняття та написання есе.

План-конспект навчального заняття (практичного, семінарського) готується аспірантом із однієї теми дисципліни, яка викладається для здобувачів вищої освіти першого або другого рівнів вищої освіти спеціальності D 5 Маркетинг. Критеріями оцінки плану-конспекту навчального заняття є: правильність постановки мети (1 бал), чіткість організаційної та логіко-

мотиваційної структури (1 бал), використання засобів навчання (1 бал), якість змістового наповнення теми (1 бал), доцільність методів проведення заняття (1 бал).

Критерії оцінювання есе: 1) коректність постановки проблеми (1 бал); 2) відповідність висновків загальній логіці есе (1 бал); 3) коректність використання понятійно-концептуального апарату педагогіки для аналізу проблеми (1 бал); 4) обґрунтованість аргументів та змістове наповнення (1 бал); 5) відповідність формальним вимогам та використаний граматичний інструментарій (1 бал).

Підсумкового контролю:

Модульний контроль передбачає проходження вибіркового тесту на сторінці курсу у Модульному середовищі освітнього процесу (всього 100 тестових питань, на які запропоновано по 4 варіанти відповідей, серед яких треба обрати правильні. На тест передбачено час – 1 год. 20 хв. Кількість спроб проходження тесту – 1).

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка за національною шкалою для екзамену, КП, КР / заліку	Оцінка за шкалою КНУТД	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно / зараховано	90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре / зараховано	82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	74-81	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно / зараховано	64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	60-63	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно / не зараховано	35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

5 ПОЛІТИКА КУРСУ

- Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

Для отримання позитивної оцінки з дисципліни необхідно отримати мінімальну кількість балів за кожний вид роботи, що оцінюється в балах.

В разі несвоєчасного виконання робіт здобувач вищої освіти має повідомити викладачу причину та узгодити графік перездачі.

Перенесення терміну здачі робіт чи перездача можливе з поважних причин (лікарняний, академічна мобільність тощо). Якщо без поважних причин, то здача робіт з порушенням терміну оцінюється нижче на 1-5 балів, в залежності від завдання.

При виявленні плагіату студенту не зарахується виконане завдання. За перероблене завдання оцінка буде вдвічі знижена.

Оскарження оцінювання відбувається відповідно до нормативних документів щодо даної процедури, які прийнято у КНУТД.

Допускається визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті відповідно до Положення про порядок визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти та визначення академічної різниці у Київському національному університеті технологій та дизайну.

6 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Педагогічна майстерність у вищій школі: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти третього рівня / ред. О. М. Внукова. К. : КНУТД, 2023. 18 с.

7 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Барабаш Ю. Г., Позінкевич Р. О. Педагогічна майстерність : посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Луцьк : Надстир'я, 2021. 380 с.
2. Зайченко І. В. Теслюк В. М. Каленський А. А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи. К. : Ліра – К. 2021. 484 с.
3. Основи педагогічної майстерності. Опорні конспекти лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 014 «Середня освіта (фізична культура)», освітній ступінь «бакалавр» : навч. посіб. / уклад. Хома Т. В. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2021. 112 с.
4. Педагогічна майстерність: підручник / [Т.В. Петровська, Г.В. Жукова,]; за заг. ред. Т.В. Петровської. К.: Видавець. Позднишев, 2024. 402 с
5. Підборський Ю. Г. Хмельницька О. С. Педагогічна майстерність викладача: навч. посіб. Переяслав (Київ обл.): Домбровська Я. М., 2020. 156 с.
6. Сучасна педагогічна майстерність : навч. посіб. для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. / уклад. О. М. Назаренко; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». 2-ге вид., допов. і перероб. Одеса : Фенікс, 2025. 68 с.
7. Філатова Л. С. Педагогічна майстерність : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти педагогічних університетів за спеціальностями 013 Початкова освіта; 016 Спеціальна освіта. Харків : ХНПУ, 2021. 90 с.
8. Yufereva O. V., Derkach T. M. Pedagogical Skills in Higher Education Institutions. Kyiv: KNUTD, 2023. 288 p.

в тому числі наявна в Науково-технічній бібліотеці КНУТД:

9. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. Педагогічна майстерність : підручник. 3-тє вид., доповн. і переробл. К. : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.

Додаткова

1. Лавріненко О. А. Педагогічна майстерність в історико-педагогічному вимірі: теорія, практика, поступ: Київ: Богданова А.М, 2009. 328 с.
2. Макаренко С. І. Основи педагогічної майстерності : методичні вказівки щодо організації самостійної роботи з навчальної дисципліни здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 85 с.
3. Навчально-методичні рекомендації з вивчення змістовних модулів дисципліни «Педагогічна майстерність», що виносяться на самостійну роботу магістрів спеціальностей ФЕУ всіх форм навчання. / Уклад.: Бондаревич І.М. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. 42 с.
4. Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [автори-укладачі: О. М. Дутко, О. В. Горбатюк, І. Ю. Лебідь, С. В. Поліщук, В. В. Федорчук; за заг. ред. В. В. Федорчук]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 275 с.
5. Основи педагогічної майстерності (для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта) : навч.-метод. посібник / упоряд. Н. Мачинська, А. Федорович, Н. Яремчук. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с.
6. Педагогічна майстерність: навчально-метод. посібник для самостійного (дистанц.) вивчення дисц. студентами першого (бакалавр.) рівня вищої освіти денної та заоч. форм навчання, спец. 015 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка

сільськогосподарської продукції та харчові технології); уклад.: С. А. Золотарьова, В. Є. Новікова, М. С. Пономарьова. Харків: ДБТУ, 2024. 81 с.

в тому числі наявна в Науково-технічній бібліотеці КНУТД:

7. Педагогічна майстерність : хрестоматія : навч. посіб. / упоряд. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; за ред. І. А. Зязюна. К. : СПД Богданова А. М., 2008. 462 с.

8. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. Педагогічна майстерність : К.: Вища шк., 1997. 349 с. URL : https://www.pedagogic-master.com.ua/public/PM_Zyazyun.pdf

2. Кодекс академічної доброчесності КНУТД. URL: https://knutd.edu.ua/files/dostupdopi/kodeks_akadem_dobrochesnosti_knutd_15.09.2021.pdf

3. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: навч. посіб. Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. За ред. І. А. Зязюна. К. : Вища школа, 2006. 462 с. URL : https://www.pedagogic-master.com.ua/public/Zyazun_Hrestomatiya2008.pdf

4. Сучасна педагогічна майстерність : навч. посіб. для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. / уклад. О. М. Назаренко; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». 2-ге вид., допов. і перероб. Одеса : Фенікс, 2025. 68 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/29707>

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО на 20___/20__н.р.

Протокол засідання кафедри від «___» _____ 20__ р. № ____

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)